

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/41-2-11>**Ольга КЛИМУК,***orcid.org/0000-0001-6741-9648*

викладач кафедри германської філології

Українського гуманітарного інституту

(Буча, Київська область, Україна) *olha.sadlovska@gmail.com***ЧИ ВАРТО МІНЯТИ ДОЛАР НА ГРИВНЮ (ДО ПИТАНЬ ПЕРЕКЛАДУ
АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ
НА ПОЗНАЧЕННЯ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ)**

Стаття присвячена питанню перекладу англійських фразеологічних одиниць з компонентом на позначення грошової одиниці на українську мову. Авторка уточнює поняття «фразеологічна одиниця», окреслює типові риси ФО та аналізує класифікації ФО. Переклад ФО з компонентом на позначення грошової одиниці розглядається у площині культури. Виокремлюються способи перекладу цих ФО у контексті реалізації стратегії доместикації (застосування еквіваленту, аналога) та форенізації (калькування). Визначено, що характерними рисами ФО виступає стійкість, ідіоматичність, еквівалентність слову, лексична та структурно-семантична стійкість. Здійснена спроба класифікувати ФО щодо структури, щодо приналежності до певної тематичної парадигми, за походженням, за ступенем поєднання складових компонентів. Виділено два загальні способи перекладу ФО: метафоричний та неметафоричний. Виокремлено компоненти, які можуть містити ФО, що позначають грошову одиницю. Виявлено закономірності використання різних компонентів, що виявляються у локальних особливостях. Авторка доходить до висновку, що складність перекладу ФО з використанням грошової одиниці полягає у тому, що найкращий варіант перекладу має на меті збереження національного колориту та метафоричності, що часто є неможливим. З'ясовано, що описовий переклад не відтворює оригінальної метафоричності, а форенізація зберігає культурний колорит, проте спотворює першопочаткове значення. Виявлено, що англійські ФО мають багато українських еквівалентів, використання яких допомагає зберегти метафоричність, але супроводжується втратою національного забарвлення. Авторка дослідження доводить, що переклад англійських ФО на українську мову вимагає від перекладача ґрунтовного володіння фразеологією обох мов, а також перекладацької майстерності. Доведено, що культурні та світоглядні особливості нації обов'язково накладають відбиток на її мову, що чітко прослідковується у фразеологічному фонді мови.

Ключові слова: фразеологічна одиниці (ФО), переклад, доместикація, форенізація, калька, еквівалент, аналог.

Olha KLIMUK,*orcid.org/0000-0001-6741-9648*

Lecturer at the Department of Romano-Germanic Philology

Ukrainian Institute of Arts and Sciences

(Bucha, Kyiv region, Ukraine) *olha.sadlovska@gmail.com***SUBSTITUTING DOLLAR WITH HRYVNIA (PECULIARITIES OF TRANSLATION
OF THE ENGLISH PHRASEOLOGICAL UNITS WITH THE COMPONENTS
DENOTING UNITS OF MONEY INTO UKRAINIAN)**

The article is devoted to the issue of translation of English phraseological units with a component to denote a monetary unit into Ukrainian. The author clarifies the concept of «phraseological unit», outlines the typical features of FD and analyzes the classification of FD. Translation of FD with a component to denote the currency is considered in the plane of culture. The methods of translation of these FDs in the context of realization of the strategy of domestication (application of equivalent, analogue) and forenization (tracing) are singled out. It is determined that the characteristic features of FD are stability, idiomaticity, word equivalence, lexical and structural-semantic stability. An attempt is made to classify FD in terms of structure, in terms of belonging to a certain thematic paradigm, by origin, by the degree of combination of components. There are two general ways of translating FD: metaphorical and non-metaphorical. The components that may contain FDs denoting the currency are identified. Regularities of use of various components which are shown in local features are revealed. The author concludes that the difficulty of translating FDs using a monetary unit is that the best version of the translation is aimed at preserving the national color and metaphor, which is often impossible. It has been found that descriptive translation does not reproduce the original metaphor, and phorenization retains the cultural

flavor, but distorts the original meaning. It was found that English FDs have many Ukrainian equivalents, the use of which helps to preserve the metaphor, but is accompanied by a loss of national color. The author of the study argues that the translation of English FD into Ukrainian requires a translator to have a thorough command of the phraseology of both languages, as well as translation skills. It has been proven that the cultural and ideological features of a nation necessarily leave an imprint on its language, which is clearly traced in the phraseological fund of the language.

Key words: *phraseological unit, translation, domestication, foreignization, loan translation, equivalent, analogue.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістики значна увага дослідників приділяється питанню кореляції певних структур у мовах, а також способах і засобах їх відтворення у контексті власне перекладацьких та культурно-когнітивних штудій. Культурні та світоглядні особливості кожної нації обов'язково накладають певний відбиток на притаманну їй картину світу, а відтак і власне на мову. Досить чітко це прослідковується у фразеологічному фонді мови, адже фразеологічні одиниці фіксують національні цінності, культурні характеристики, особливості побуту, традиції, звичаї та типові риси народу у певний період його розвитку. Крім того, у фразеологізмах відображається специфіка граматичної та лексико-семантичної систем мови. Досить цікавими у цьому контексті є фразеологічні одиниці англійської мови, які мають компонент на позначення грошової одиниці. Ці ФО відображають не тільки торгово-економічні відносини та розвиток фінансово-торговельної діяльності у діяхронії, але й роль матеріального благополуччя у житті народу, ставлення людини до фінансів. З огляду на відмінності у культурно-світоглядних особливостях та неспівмірності систем англійської та української мов, переклад фразеологічних одиниць з компонентом на позначення грошової одиниці має певні особливості та викликає певні труднощі, які будуть окреслені у нашому дослідженні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Під час роботи над дослідженням було проаналізовано роботи таких вчених, як В.В. Виноградов (визначення поняття «фразеологічна одиниця», класифікація фразеологічних одиниць щодо структури і природи їх компонентів) (Виноградов, 1977), С. Влахов та С. Флорін (способи перекладу фразеологічних одиниць) (Влахов, Флорін, 1980), Р.П. Зорівчак (способи перекладу фразеологічних одиниць) (Зорівчак, 1989), О.В. Кунін (визначення поняття «фразеологічна одиниця», характерні риси фразеологічних одиниць, класифікація фразеологічних одиниць щодо комунікативної функції, зумовленої семантичними, структурними особливостями і ступенем поєднання складових компонентів) (Кунін, 1972), В. Михайленко (питання англо-української контрактивної фразе-

ології, способи контекстуального перекладу ФО з компонентом *долар* на українську мову) (Михайленко, 2019), Л.П. Сміт (тематична класифікація фразеологізмів та класифікація ФО за походженням) (Сміт, 1959), З.А. Харитончик (визначення поняття «фразеологічна одиниця», характерні ознаки фразеологічних одиниць) (Харитончик, 1992), М.М. Шанський (визначення поняття «фразеологічна одиниця», класифікація ФО за походженням) (Шанський, 1996), Л. Венуті (поняття і сутність перекладацької стратегії форенізації та доместикації) (Venuti, 2001).

Метою дослідження є встановлення способів перекладу англійських фразеологічних одиниць з компонентом на позначення грошової одиниці на українську мову, а також висвітлення труднощів, які при цьому виникають. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних завдань: дати визначення поняття «фразеологічна одиниця» та окреслити основні характеристики та класифікації фразеологічних одиниць; проаналізувати запропоновані у перекладознавстві способи перекладу фразеологічних одиниць; дослідити характерні особливості англійських ФО з компонентом на позначення грошової одиниці; встановити способи перекладу англійських ФО з компонентом на позначення грошової одиниці на українську мову; висвітлити труднощі, пов'язані з перекладом англійських ФО з компонентом на позначення грошової одиниці на українську мову.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній лінгвістиці немає загальноприйнятого визначення на позначення терміну «фразеологічна одиниця». Услід за О.В. Куніним, ми визначаємо фразеологічну одиницю як стійке сполучення лексем із повністю чи частково переосмисленим значенням (Кунін, 1972: 8). Варто зауважити, що на відміну від В.В. Виноградова, О.В. Кунін відносить паремії до фразеологічного фонду, визначаючи їх як комунікативні фразеологічні одиниці. Для того, щоб відрізнити ФО від вільних і складних сполучень слів, З.А. Харитончик виділяє наступні характеристики фразеологізмів: ідіоматичність (неможливо вивести значення ФО лише із суми значень її складових компонентів), стійкість (ФО мають стійкий лексичний склад та значення, а також стійкість вживання), екви-

валентність слову (ФО, як і слова, характеризуються семантичною цілісністю і відтворюваністю у мові) (Харитончик, 1992: 181-186). О.В. Кунін вважав, що ключовою особливістю фразеологізмів є стійкість, отже фразеологізми характеризуються наступними ознаками: стійкість вживання (вираз можна вважати фразеологічною одиницею лише тоді, коли йому притаманне народне вживання, а не лише okazionale, тобто мовець вживає уже існуючі у мові ФО, а не створює їх), структурно-семантична стійкість (до складу ФО повинні входити не менше двох слів, крім того, ФО не є патерном для утворення нових сполучень слів), семантична стійкість (усі можливі інваріанти ФО належать до того ж самого синонімічного ряду), лексична стійкість (компоненти ФО є незамінними або ж частково замінними лише в рамках фразеологічної варіантності чи структурної синонімії при обов'язковому збереженні семантичного і лексичного інваріантів), синтаксична стійкість (порядок компонентів ФО змінюється тільки в рамках варіантності) (Кунін, 1972: 6–8). Наразі немає єдиноприйнятої класифікації фразеологічних одиниць. В.В. Виноградов класифікував ФО щодо структури та природи їх компонентів, беручи за основу співвідношення між значенням фразеологічного цілого та його компонентів. Він виділяв фразеологічні єдності (семантично неподільні фразеологічні групи, які виражають цілісне мотивоване значення, що виникає із злиття значень лексичних компонентів, як правило, вони мають експресивний відтінок, наприклад, *to look a gift horse in the mouth* – заглядати дарованому коню в зуби, *a fish out of water* – не у своїй тарілці), фразеологічні зрощення (абсолютно неподільні одиниці, загальне значення яких не залежить від значення і лексичного наповнення їх складових компонентів, наприклад, *tit for tat* – око за око, *fishy story* – вигадка) та фразеологічні сполучення (не є неподільними, створюються внаслідок реалізації зв'язаних значень слів, які допускають заміни та синонімічні підстановки, є найчисельнішими, наприклад, *to meet the requirement* – задовольнити вимогу, *to meet the necessity* – задовольнити потребу) (Виноградов, 1977, 126–143). М.М. Шанський доповнив класифікацію В.В. Виноградова, виділивши також фразеологічний вираз – фразеологічний зворот, який має стійкий склад і вживання та є не лише семантично подільним, але й у складі має слова з вільним значенням. Від вільних сполучень слів їх відрізняє стале вживання у мовленні, стале значення та склад. Наприклад, *вовка боятися* – у ліс не ходити (Шанський, 1996: 70). Л.П. Сміт запро-

понував тематичну класифікацію фразеологічних одиниць англійської мови. Він виділяє наступні тематичні парадигми: «Військова служба» (*to lay down arms* – скласти зброю), «Флора» (*a bed of roses* – не життя, а рай), «Фауна» (*to let the cat out of one's bag* – проговоритися), «Мореплавство» (*to hoist one's colours to the must* – підняти прапор), «Полювання та скачки» (*to turn tail* – втікати), «Побут» (*as safe as houses* – як за кам'яною стіною), «Соматичний компонент» (*to show one's teeth* – огризнутися, показати кігтики), «Продукти харчування» (*to butter up* – підлещуватися), «Спорт» (*straight from the shoulder* – прямий удар) та ін. Крім того, окремі групи становлять ФО, які прийшли до фонду англійської фразеології з інших мов, наприклад, з французької (*a bee in one's bonnet* – одержимість якоюсь ідеєю), німецької (*one's place in the sun* – місце під сонцем) або були запозичені з Біблії (*by the sweat of one's brow* – у поті чола), античної міфології (*a labour of Sisyphus* – Сізіфова праця) та літератури (*Platonic love* – платонічне кохання) (Сміт, 1959: 35-79, 111). Поклавши у основу комунікативну функцію фразеологічних одиниць, зумовлену семантичними, структурними особливостями і ступенем поєднання складових компонентів, О.В. Кунін виокремив чотири класи фразеологічних одиниць, а саме: номінативні ФО (ті, які мають номінативне значення і позначають предмети, явища, дії, стан, наприклад, *wear and tear* – зношування, *well and good* – чудово); номінативно-комунікативні ФО (дієслівні фразеологізми, які можуть переходити у пасивну форму за трансформації речення, наприклад, *to break the ice / the ice is broken* – почати, проте, деякі звороти пасивну форму не отримують, наприклад, *to beat the air* – переливати з пустого у порожнє); ФО з предикативною структурою і переосмисленим експресивним значенням складників, компонентами яких є вигуки або вигуківі сполучення (наприклад, *Dog my cats!* – Щоб йому!, *Sakes alive!* – Нічого собі!); комунікативні ФО (прислів'я та приказки, які є цілінопредикативними реченнями, наприклад, прислів'я: *a great ship asks deep water* – великому кораблю – велике плавання, *there is no smoke without fire* – немає диму без вогню, приказка: *the answer is a lemon* – негативна відповідь, *the world is a small place* – світ тісний) (Кунін, 1972: 90–250).

З огляду на те, що фразеологічні одиниці мають певну метафоричність, виділяють два загальні способи їх перекладу: метафоричний, при якому зберігається оригінальна метафоричність, та неметафоричний, де метафоричність оригінальної ФО втрачається. Метафоричний

спосіб передбачає використання еквівалента або аналога (за відсутності еквівалента або якщо відповідник у мові перекладу має іншу конотацію). Саме метафоричний спосіб дає можливість якнайповніше передати значення, образність та експресивність ФО (Влахів, 1980: 180). Наприклад, *eat like a pig* – жерти як свиня (еквівалент), *a lost sheep* – загублена вівця (еквівалент), *a black sheep* – біла ворона (аналог), *a guinea pig* – піддослідний кролик (аналог). Серед нефразеологічних прийомів перекладу варто відмітити калькування та описовий переклад. Калькування або дослівний переклад застосовується тоді, коли емоційно-експресивне значення фразеологізму неможливо передати за допомогою фразеологічних прийомів перекладу. Наприклад, *pigs in clover* – свині в конюшині, *let every sheep hang by its own shank* – нехай кожна вівця буде підвішана за власну ногу, *beat a dead horse* – бити мертвого коня. Калька зберігає національну специфіку фразеологізму, передає образ мислення представників тієї чи іншої національності, особливості їхньої ментальності. Однак, варто зауважити, що калькування не завжди найкращий варіант перекладу, адже, як правило, не зберігається семантико-стилістичне значення фразеологізму (Зорівчак, 1989: 82). Описовий переклад є тлумаченням та поясненням значення фразеологічної одиниці. При цьому відбувається остаточна втрата образності та стилістичного забарвлення, тому такий засіб перекладу застосовується лише тоді, коли жоден інший не є можливим. Наприклад, *let the sleeping dogs lie* – не зачіпати спірні теми, *back the wrong horse* – зроби поганий вибір.

В ході роботи над розвідкою було встановлено, що в утворенні фразеологізмів з компонентом на позначення грошової одиниці беруть участь 9 компонентів на позначення власне грошової одиниці, а саме: *cent*, *copeck*, *dime*, *dollar*, *farthing*, *pence*, *penny*, *pound*, *shilling*. Крім того, до складу певної частини фразеологізмів входить компонент на позначення загального поняття з семою «гроші»: *money*, *coin*, а також компонент на позначення благородних металів, які мають фінансову цінність та можуть використовуватися як гроші: *gold*, *silver* [4]. Варто зазначити, що компоненти фразеологізмів на позначення власне назви грошової одиниці мають особливе значення для створення відповідного національного колориту, адже вони вказують на те, про яку країну та епоху йдеться. Наприклад, для сучасного британського варіанту англійської мови притаманними є фразеологізми з компонентами *pound*, *penny* та *pence*, що зумовлене тим фактом, що саме ці грошові одиниці перебувають

в обігу у країнах, де послуговуються британським варіантом англійської мови. У США, де користується американським варіантом англійської мови, найчастіше вживаються ФО з компонентами *dollar*, *cent* та *dime*. Крім того, компоненти *farthing* або *shilling* у сучасному британському варіанті англійської мови вживаються досить рідко, адже самі ці лексеми є застарілими. Варто відмітити кореляцію частоти вживання фразеологізмів ФО з цими компонентами із частотою використання власне монет. Лексичні одиниці *farthing* та *shilling* вийшли з активного вакабуляру у зв'язку з тим, що ці монети перестали чеканитися, саме тому частота використання ФО з цими компонентами також значно знизилася. Вони залишилися зафіксованими у словникових джерелах, а їх використання зумовлене потребою створення певного колориту (Клімук, 2021). Компонент *copeck*, який був запозичений до англійської мови з російської, є маловживаним.

Усі ці особливості потрібно враховувати під час перекладу англійських ФО з компонентом на позначення грошової одиниці на українську мову. У цьому контексті доречною є реалізація перекладацької стратегії форенізації, у рамках якої цінності та реалії вихідної культури ставляться на перше місце і передаються без змін (Venuti, 2001). Такий підхід дає змогу якнайкраще передати усю повноту змісту ФО та колорит тексту. У таких випадках досить доречним є застосування калькування, наприклад, *as sound as a dollar* – надійний як долар, *a penny saved is a penny earned* – заощаджене пенні це те ж саме, що й зароблене пенні, *almighty dollar* – всемогутній долар, *be cut off with a shilling/cent* – отримати у спадок лише один шилінг/цент (BrE/AmE відповідно), *not have a cent* – не мати жодного центу. З іншого боку, внаслідок калькування нерідко втрачається метафоричність ФО, що також є небажаним. Трудність полягає у тому, що ідеальний варіант перекладу ФО передбачає збереження і національного колориту, і метафоричності ФО, проте досить часто це завдання є неможливим. Задля уникнення втрати метафоричності варто послуговуватися еквівалентом чи аналогом ФО у мові перекладу. Проте слід зауважити, що використання еквівалента чи аналога, що є реалізацією стратегії доместикації (локалізації), призводить до втрати певної інформації з тексту оригіналу, та викликає у реципієнта непорозуміння щодо світогляду мовця або персонажа (Михайленко, 2019). Під час роботи над розвідкою було помічено, що англійські ФО з компонентом на позначення грошової одиниці мають багато еквівалентів та аналогів в українській мові,

що можна пояснити тим, що гроші відіграють неабияку роль у житті кожного народу, а деякі фінансові явища мають універсальний характер. Такий спосіб перекладу допомагає відтворити саме метафоричність ФО. Наприклад, *not to have two pennies to rub together* – ні копійки за спиною, *cost a pretty penny* – коштувати добру копійчку, *not worth a farthing* – невартий і ламаного гроша, *put in one's two cents* – вставити свої п'ять копійок, *take care of the pence and the pounds will take care of themselves* – копійка гривню береже. Застосування описового перекладу для передачі ФО з компонентом на позначення грошової одиниці неминуче призводить до втрати метафоричності та типової структури ФО, тож такий спосіб перекладу не є бажаним. Наприклад, *penny wise and pound foolish* – людина, яка економить на дешевих речах і витрачає великі суми на дорогі покупки.

Переклад ФО з компонентами на позначення загальних понять *money* – гроші, *coin* – монета, а також назв дорогоцінних металів *gold* – золото, *silver* – срібло має ті ж самі принципи, що й переклад ФО з компонентом на позначення назв грошових одиниць. Як правило, у МП наявні еквіваленти та аналоги, наприклад, *roll in money* – грошей кури не клюють, *easy money* – легкі гроші, *pay someone back in their own coin* – відплатити тією ж монетою, *as good as gold* – золотий, *fool's gold* – золото дурнів, *thirty pieces of silver* – тридцять срібняків. У деяких випадках компоненти на позначення грошових одиниць чи загальних понять і металів не зберігаються у перекладі, наприклад, *cross palm with silver* – заплатити за роботу, *in for a penny in for a pound* – взявся за гуж, не кажи, що не дуж. Це пояснюється відсутністю у МП еквівалентів/аналогів (перший приклад) або ж, навпаки, наявністю усталених еквівалентів/аналогів, які передають значення і метафоричність оригінального ФО, але їх застосування пов'язане з певними втратами щодо змісту ФО (другий приклад).

Висновки. Таким чином, можна зробити наступні висновки. Фразеологічну одиницю визначаємо вслід за Кунінім О.В. як стійке сполучення лексем із повністю чи частково переосмисленим значенням. Характерними рисами ФО є: ідіоматичність, стійкість, еквівалентність слову, а також стійкість вживання, структурно-семантична стійкість, семантична стійкість, лексична стійкість, синтаксична стійкість. ФО класифікуються щодо структури та природи їх компонентів (фразеологічні єдності, фразеологічні зрощення та фразеологічні сполучення, фразеологічні вирази), приналежності до певної тематичної парадигми («Військова служба», «Флора», «Фауна», «Мореплавство»),

«Полювання та скачки», «Побут», «Соматичний компонент», «Продукти харчування», «Спорт» та ін.), за походженням (запозичення з інших мов, Біблії, міфології, літератури), комунікативної функції, зумовленої семантичними, структурними особливостями і ступенем поєднання складових компонентів (номінативні ФО, номінативно-комунікативні ФО, ФО з предикативною структурою і переосмисленим експресивним значенням складників, компонентами яких є вигуки або вигуківі сполучення, комунікативні ФО. Виділяють два загальні способи перекладу ФО: метафоричний, при якому зберігається оригінальна метафоричність (використання еквіваленту або аналога) та неметафоричний де метафоричність оригінального ФО втрачається (калька, описовий переклад).

ФО можуть містити наступні компоненти на позначення грошової одиниці: *cent, copeck, dime, dollar, farthing, pence, penny, pound, shilling*. Окрім компонентів на позначення власне грошової одиниці, до складу ФО входять компоненти на позначення загальних понять *money* та *coin*, а також цінних металів – *gold* та *silver*. Використання того чи іншого компонента зумовлене локальними особливостями: для американського варіанту англійської мови типовими є наступні компоненти: *dollar, cent* та *dime*, для британського – *pound, penny* та *pence*. ФО з компонентами *farthing* та *shilling* є застарілими у зв'язку з виходом з обігу цих монет. Компонент *copeck*, що був запозичений з російської мови, є маловживаним у обох варіантах англійської мови.

Складність щодо відтворення ФО з компонентом на позначення грошової одиниці полягає у тому, що ідеальний варіант перекладу ФО передбачає збереження і національного колориту, і метафоричності ФО, проте це завдання є подекуди неможливим. Реалізація стратегії форенізації та збереження оригінального культуроніма за допомогою калькування дає можливість зберегти культурний колорит висловлення, проте такий спосіб перекладу не відтворює оригінальну метафоричність ФО. Описовий переклад є найменш бажаним внаслідок втрати метафоричності та типової структури ФО у перекладі. Англійські ФО з компонентом на позначення грошової одиниці мають багато еквівалентів та аналогів в українській мові. Їх використання допомагає зберегти метафоричність ФО, проте нерідко це супроводжується певними втратами змісту та національного забарвлення ФО. Таким чином, переклад англійських ФО з компонентом на позначення грошової одиниці на українську мову вимагає від перекладача ґрунтовне володіння фразеологією обох мов, а також перекладацьку майстерність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. Москва: Nauk., 1977. 318 с.
2. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. Москва: Международные отношения, 1980. 340 с.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англійських перекладів української прози). Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 216 с.
4. Клімук О. С. Класифікація фразеологізмів за генетичною приналежністю їх компонентів до тематичної парадигми «Фінанси». *Актуальні проблеми соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства* : Матеріали XVI Міжнар. науково-практичної конф., м. Буча. Буча, 2021. С. 63–67.
5. Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. Москва : Международные отношения, 1972. 288 с.
6. Михайленко В. Exploring English-Ukrainian Contrastive Phraseology. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2019. № 2 (42). С. 68–72.
7. Смит Л. П. Фразеология английского языка. Москва: Учпедгиз, 1959. 207 с.
8. Харитончик З. А. Лексикология английского языка. Минск: Вышэйшая шк., 1992. 204 с.
9. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. СПб.: Специальная литература, 1996. 192 с.
10. Venuti L. Strategies of translation. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* / ed. by M. Baker. London, 2001. pp. 240–244.

REFERENCES

1. Vinogradov V. V. Izbrannyye trudy. Leksikologiya i leksikografiya [Lexicology and lexicography]. Moskva: Nauk., 1977. 318 p. [in Russian].
2. Vlahov S., Florin S. Neperevodimoe v perevode [Untranslatable in translation]. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya, 1980. 340 p. [in Russian].
3. Zorivchak R. P. Realiya i pereklad (na materialy anghlomovnykh perekladiv ukrayins'koyi prozy) [Reality and translation (based on English translations of Ukrainian prose)]. L'viv: Vyd-vo pry L'viv. un-ti, 1989. 216 p. [in Ukrainian].
4. Klimuk O. S. Klyasyfikatsiya frazeolohizmiv za henetychnoyu prynalezhnistyu yikh komponentiv do tematychnoyi paradyhmy «Finansy» [Classification of phraseological units according to the genetic affiliation of their components to the thematic paradigm "Finance"]. *Actual problems of social and economic processes in the conditions of transformation of the Ukrainian society: Materialy XVI Mizhnar. naukovy-praktychnoyi konf., m. Bucha. Bucha*, 2021. pp. 63–67. [in Ukrainian].
5. Kunyn A. V. Frazeolohyya sovremennoho anghlyyskoho yazyka [Phraseology of modern English]. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya, 1972. 288 p. [in Russian].
6. Mykhaylenko V. Exploring English-Ukrainian Contrastive Phraseology. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Philology*. 2019. Nr 2 (42). pp. 68–72.
7. Smit L. P. Frazeologiya anglijskogo yazyka [Phraseology of the English language]. Moskva: Uchpedgiz, 1959. 207 p. [in Russian].
8. Haritonchik Z. A. Leksikologiya anglijskogo yazyka [English lexicology]. Minsk: Vyshejschaya shk., 1992. 204 p. [in Russian].
9. SHanskij N. M. Frazeologiya sovremennoho russkogo yazyka [Phraseology of the modern Russian language]. SPb.: Special'naya literatura, 1996. 192 p. [in Russian].
10. Venuti L. Strategies of translation. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* / ed. by M. Baker. London, 2001. pp. 240–244.